

VATTENRÅDET – Vänerns sydöstra tillflöden

Protokoll fört den 24 februari 2025 vid sammanträde med styrelsen i Kommunhuset, Herrljunga 09.00-12.00.

Daniel Andersson, Skara	Evalena Öman, Götene
Eva Larsson, Herrljunga	David Hillström, Essunga
Kent Hansson, Gråstorp	Stefan Aldén, LRF
Inger Broberg, Ulricehamn	Johar Sheh Gibril, PreZero Recycling
Elaine Larsson, beredningsgruppen	Albin Jönsson, beredningsgruppen
Andreas Widell, beredningsgruppen	Lennart Sundh, sekreterare
Ann Bertilsson, miljösekreterare	Monica Gregner, kassaförvaltare

1. Ordföranden öppnar mötet

Ordföranden Daniel Andersson hälsar välkommen till dagens styrelsemöte. Deltagarna presenterar sig.

2. Val av justeringsperson

Inger Broberg utses till justeringsperson.

3. Ekonomisk redovisning 2024

Monica redogör för bokslutet för 2024. Efter slututbetalning av LOVA-bidraget i december landar den utgående behållningen på 944 883:-. Största kostnader under året utgörs av LOVA-projekten, Sundh Miljö AB samt arvoden. Resultatet jämförs med budgeten. I stora drag är resultatet i nivå med det som budgeterades på stämman i maj.

Budgeten från rådsstämman 2024 har uppdaterats successivt. Lennart pekar på poster som uppdaterats och erinrar om kommande aktiviteter 2025. Kommande större kostnader utgörs av fiskundersökningen 2025, successivt utökat sekreterarskap samt poster för specialundersökningar m.m. Troligen finns behov av en avgiftshöjning 2026.

4. Ann Bertilsson, ny miljösekreterare

Ann presenterar sig. Ann har en magisterexamen i ekologi och en inriktning limnologi - sötvatten. Specialområdet är stormusslor som hon även inventerat inom vårt verksamhetsområde på några platser. Mycket av det dagliga arbetet sker i fält främst i Mellansverige och södra Sverige från Mälardalen ner till Skåne. Många uppdrag handlar om inventering av vattenväxter (makrofyter) och utredningar om sjöar och vattendrag men även annat som ”stöttande kommunekolog”, LOVA, LONA-ärenden och utredningar kring grönytor finns på meritlistan.

5. Länsstyrelsens samrådsremiss

Lennart går igenom samrådsremissen från länsstyrelsen som vill ha in synpunkter på deras arbetssätt inför framtida åtgärdsprogram. För att avge svar används ett formulär. Frågorna berör i hög utsträckning de hjälpmedel som tagits fram, bl.a. digitala åtgärdsunderlag, handbok för kommunal vattenplanering och utbildningsmaterial. Lennart visar det svar som han avgivit för Vattenrådets räkning via formuläret, något som var ovanligt bökigt denna gång vilket också framförts till

länsstyrelsen. I svaren har vi främst tryckt på att det måste finnas ekonomiska och personella resurser avsatta av staten för att Vattenrådet ska kunna medverka till en långsiktigt hållbar vattenförvaltning.

Albin och Elaine menar att allt går i otakt vad gäller Vattenmyndighetens krav och önsningar jämfört med vad kommunerna klarar av idag. Frustration upplevs när två olika världar möts, något som många deltagare på SKR:s seminarie om detta instämde i. Hur finansieras allt det som staten önskar att vi uppnår?

De framtida krav som är under uppsegling kan också betraktas i skenet av den recipientkontroll vi utför i Vattenrådet menar Lennart. Sett över åren finns positiva trender inom undersökningarna av bottenfauna och det faktum att utter nu verkar ha etablerat en stam efter decenniernas ytterst svaga stammar. Lennart påpekar att detta och mycket mer kan belysas i en rapport över Vattenrådets utveckling mellan 2007 och 2025. Idag finns en sammanställning för 1957–2006.

6. LOVA/LONA m.m. Hur kan vi gå vidare?

Ann presenterar ett möjligt upplägg för att komma vidare med arbetet inom LOVA. Sammantaget lutar det åt att vi får inrikta oss på mindre och mer konkreta projekt framöver för att ha möjligheter att erhålla bidrag. Bidrag till samordnare tror vi inte på i dagsläget. På vilka sätt vi har möjlighet att arbeta och finansiera projekt måste mejslas ut under 2025. Alternativ är att Vattenrådet avsätter medel för detta, eller att allt mer ansvar läggs på respektive kommun, i samarbete/samråd med Vattenrådet. För Ann gäller just nu att återuppta kontakter med markägarna i Götene, Essunga och Falköping och efterhöra eventuellt fortsatt intresse samt börja planera för nya ansökningar. På sikt måste även övriga kommuner medverka.

Albin berättar om processen kring anläggning av en våtmark. Förstudie kan man söka medel för och då med fördel slå ihop några projekt i en ansökan. Efterhand fylls listan över intressenter på successivt är Albins erfarenhet. Eventuellt kan Vattenrådet erbjuda en projektmodell till medlemskommunerna som står för ansökan. Sannolikt är det lättare för en kommun att få bidrag än ett Vattenråd. Samarbete kommuner emellan är också något att sträva åt framöver. Realistiskt är att 1–5 projekt kan drivas på årsbasis.

Samttaget är mycket oklart för stunden vad gäller LOVA/LONA, arbetssätt, ansökningar, kommunala samarbeten. Mycket av detta kommer dock att klargöras under 2025.

Lennart återger också delar av det mail som kommit från länsstyrelsen angående omorganisation på länsstyrelsen och nya regeringsuppdrag från HaV. Brevet mailas ut till styrelsen efter dagens möte.

7. Beredningsgruppen

Ett möte har hållits innan styrelsemötet. Här diskuterades framför allt årets fiskeundersökning, samrådsremissen och LOVA/LONA. Uppslutningen i gruppen är mycket god. Essunga täcker idag upp med konsult.

8. Aktuellt hos medlemmarna

På PreZero är frågan om PFAS högaktuell där omfattande försök och forskning pågår. Även kväve från lakvatten är under luppen med allt mer ökade krav från myndigheterna.

I Hällekis planeras för öppna dagvattenlösningar i områden som är fulla med rödfyr. Badplatsutredning är också gjord och bl.a. i Hällekis uppfyller man inte kraven. Problemen är i första hand Sjøråsan och avloppsreningsverket. ARLA ska få nytt tillstånd och en gammal provpunkt har nu återupptagits som Vattenrådets ambulerande punkt.

Ulricehamn har problem med skyfall som kan påverka tätorten mycket.

I Herrljunga genomförs ett LOVA-projekt i anslutning till Sämsjön. En slutrapport väntas inom kort. I projektet är ett inlopp med tre grenar av stort intresse liksom sjöns djuphåla. En annan viktig händelse är att ungefär 100 sommarstugor ska få ett eget reningsverk vilket kommer ge bra effekt i vattenmiljön.

I Vara kommer våtmarker att grävas under året. Nya LOVA-ansökningar är inlämnade också. Dikningsträffar har hållits vilket har fyllt flera bygdegårdar i kommunen.

I Lidköping finns 4–5 markägare som visat intresse för våtmarksprojekt. Dagvattenproblematik är också högaktuell där ofta gamla markavvattningsföretag kan utgöra hinder. Nytt reningsverk kommer att byggas i närtid.

Essunga bygger ut vatten och avloppssystemet på landsbygden. Äldre bostadsbestånd utgör ofta problem för dagvattenhanteringen. Här åtgärdas en hel del. Årensning i Nossan har genomförts. Mycket arbete även här.

I Grästorp diskuteras framför allt renvatten och behovet av att byta ut gamla vattenledningar på hela 1,5 mil. Kommunen har även lämnat in en ansökan om inventering av våtmarkslägen till länsstyrelsen.

I Skara diskuteras översvämningsfrågor och en dialoggrupp med invånarna kommer att upprättas. Mer grönt och mindre översvämning är målet.

9. Övriga frågor

* Möten med kommunledningar

Vårvintern 2024 hölls möten med fem kommunledningar. Nu tror vi att vi har mer att diskutera och informera om som exempelvis:

- Läget gällande LOVA, diskussioner om framtida arbetssätt och de förutsättningar som gäller idag.
- Samrådsremissen med digitala åtgärdsunderlag, handbok och utbildningar för politiker. Framtida åtgärdsprogram.
- Rutiner för inkommande mail rörande Vattenrådet.
- Ekonomi.

Idag finns en inbjudan från Herrljunga kommun till möte med kommunfullmäktige den 3 april.

Fråga om att producera presentationsmaterial exempelvis roll-ups om Vattenrådets verksamhet som kan ambulera mellan medlemmarna diskuteras. Ett sätta att popularisera det vi gör.

* Nyheter från Länsstyrelsen
Inga meddelanden från länsstyrelsen idag.

* Ansökan om medlemskap
- Russelbacka Egendom AB har ansökt om medlemskap i vattenrådet. Russelbacka ägnar sig åt växtodling och grisuppfödning. Styrelsen beslutar att företaget blir medlem i Vattenrådet och att avgiften blir samma som för likvärdiga företag i Vattenrådet.

* Fiskundersökning
Ann presenterar förslaget till fiskundersökning för 2025. I år satsar vi på en kombination av vadelfiske och e-DNA. e-DNA föreslås på 11 lokaler och vadelfiske på 20 lokaler.

e-DNA har fördelar såsom;

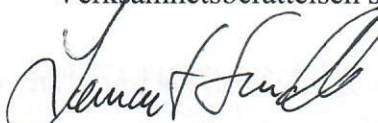
- fler arter detekteras jämfört med elfiske/nätprovfiske. På vis kan arter som är svåra att fånga med de andra metoderna upptäckas.
- e-DNA scannar av en längre sträcka.
- e-DNA är ett enkelt sätt att undersöka förekommande arter i djupare vatten.

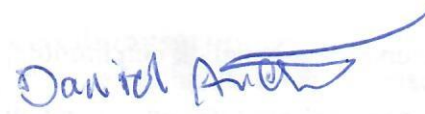
Vid upphandlingen prioriteras vadelfisket. Om offerterna överstiger budget föreslås att antalet e-DNA punkter minskas. Eventuellt kommer vår pågående vattenprovtagning att kunna kombineras med e-DNA-provtagningen.

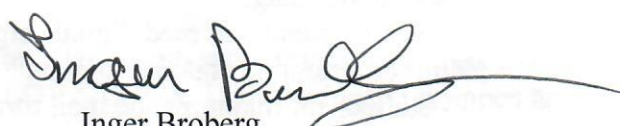
En punkt nära Nossans mynning tycker vi saknas. Om vi kompletterar med den så bör den läggas nedströms Grästorp, nära Forshall.

Mötet beslutar att genomföra 2025 års fiskundersökning med elfiske och e-DNA-undersökningar.

* Verksamhetsberättelsen skrivs under av närvarande ledamöter.

Lennart Sundh, sekreterare

Daniel Andersson
Ordförande

Inger Broberg
justeringsperson